

Pohádky bezesných nocí

V roli vypravěče se Jiří Černický pouští do glosování světa skrze soubor krátkých anekdot, které vycházejí z inspirace starých pohádek a bajek knižního souboru *Pohádky tisíce a jedné noci*. Orientální relikv obohatil evropskou společnost a dovolil nahlédnout do obsahu kulturních aspektů Blízkého východu. Jiří Černický je dobrodruh a cestovatel, který objevuje zapomenutá, nebezpečná i bizarní místa světa, ale i ta skrytá v jeho nitru. Psal se rok 1999 a Černický se poprvé pustil do série magických karikatur. Ty ho přivedly k aplikování ornamentu, k němuž se po letech s občasnými recidivami navrácí. Tehdy pod názvem *Bin Ladinova lampa* zaostřil hledáček na postavy spjaté s náboženstvím, konkrétně islámem a ukazoval je v kontrastu radovánek a nepatřičných činností, kterých si dopřávali nejružnější postavy vyznavačů. S těmito protikladnými podněty pracuje v krajině magnetických polí (na obsahové rovnováze plusů a mínusů), které se však díky své vyvažující síle udržují v aktivitě.

Předávat informace jedné společnosti o jiném kulturním prostředí pomocí vyprávění pohádek je velmi funkční nástroj, který se dobře aplikuje už staletí. V posluchačích či čtenářích se umocňuje vlastní síla imaginace. Kouzla a nadpřirozené jevy se fixují v paměti mnohem silněji než při vyprávění historických fakt. Překroucením osudů krátkých a ironicky pojatých příběhů autor kritizuje a banalizuje současný svět. Mnohdy se realita neslučuje s vizemi a představami o ideálech, pravdě či dobru. O to víc, když je okořeněná virtuálními a futuristickými vjemy, ovládaná umělou inteligencí, se pro Jiřího Černického stává zábavním parkem s atrakcemi. Centrifugy senzací a absurdností vynášejí smyšlené figurky do nabitých barevných polí. Popkulturní fenomén americké fráze „*dreams come true*“ ohraničuje pole působnosti každého zobrazeného aktéra. Odrážejí od sebe okolní svět a žijí ve své vlastní bublině. Jak sám popisuje Jiří Černický: „*efekt energetický polí vychází z představy, že je obraz tvořen ze skvrn (polí), jež mají ve svém středu energetický významový zdroj.*“ Jako když rozkousnete zkažené ovoce a v jeho jadřinci najdete červa. Zvenčí v jeho krásné celistvosti nevytušíte žádný kaz a pak ucítíte hořkou pachut.

Umění funguje na podobných principech, dokáže na příběhu vystavit hodnotový aparát blízký či platný pro jedince nebo společenství. Jiří Černický docílil pocitu pohádkovosti díky formě záměrně zvoleného líbezného stylu figurativnosti. ***Pohádky bezesných nocí*** jsou založeny na jinotajích a nevyřčených pravdách, které v sobě skrývají magnety přitažlivosti a krutý humor. Svobodní cháróni, stopující blesky, vodníci ku-klux-klanu, tygři hvězd nebo radikální trpaslíci jsou hrdinové, obklíčení ornamentálními poli s elektrizujícími dekory. Pro Jiří Černického je v mnoha případech důležitá práce s jazykem. Tím uvozuje mnohovýznamovost a kóduje narážky historických reálií nebo prožitých zkušeností. Na pozadí této ilustrativní techniky pracoval také klasik trikového filmu Karel Zeman, který se věnoval animované tvorbě. V roce 1974 v Československu natočil *Pohádky tisíce a jedné noci*. Stejně jako Černický stavěl film na základech arabských pohádek a rozhodl se

epizodicky vylíčit příběhy v jeden seskupený celek. Pro navození adekvátní výtvarné atmosféry použil styl perských a arabských miniatur. Černický ve snaze o drsné napětí s prvky entertainmentu a šokujících zpráv přináší do scén magnetických polí kontroverzi a extremismus pod usměvavě pestrou nálož barev. Postavy působí jako izolanty štěstí, které působí mírumilovnou povahou, avšak se zlým úmyslem. Pod vlivem cest po Africe a Blízkém východě se do tvorby Černického přimíchal nezaměnitelný spirit odvahy, humoru a nadhledu nad tíživou realitou s ingrediencemi tajemnosti, absurdnosti a exotičnosti k exhalaci informovanosti přítomnému okolí.

Kurátorka Karolína Juřicová